

LR: dom 2001-05-16, mål nr 544-01

KamR: beslut att ej meddela PT, 2002-03-26, mål nr 3670-01

D 25/00-01

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan mot auktoriserade revisorn A-son. Anmälan avser A-sons uppdrag som vald revisor i ett tiotal aktiebolag, verksamma inom musik- och underhållningsbranschen.

Av anmälan och övriga handlingar i ärendet framgår bl.a. följande. Samtliga ovan nämnda bolag har administrerats av en person (nedan kallad den administrativt ansvarige). Bolagens styrelser har bestått av ägaren/ägarna som ordinarie styrelseledamot/styrelseledamöter och den administrativt ansvarige som styrelsesuppleant. Både de ordinarie styrelseledamöterna och den administrativt ansvarige har var för sig kunnat teckna bolagets firma. Den administrativt ansvarige, som av bolagens ägare utsetts att handha den löpande förvaltningen av bolagen och ansvara för redovisningen i dessa, har förskingrat medel ur bolagen. Förskingringarna upptäcktes i slutet av november 1995 och har ägt rum under tiden januari 1993 till november 1995. A-son har varit revisor i bolagen under den aktuella tiden. Han har dock inte under ifrågavarande tid fått tillgång till årsredovisningar eller annat redovisningsmaterial från bolagen avseende de räkenskapsår under vilka förskingringarna ägt rum. Han har således inte utfört någon granskning av bolagens räkenskaper under den aktuella perioden. A-son har vid upprepade tillfällen varit i kontakt med den administrativt ansvarige i bolagen med anledning av eftersläpningarna med årsredovisningar och övrigt redovisningsmaterial. Han har däremot inte underrättat bolagens ägare och ordinarie styrelseledamöter om att redovisningen i bolagen kraftigt släpat efter. I samband med att förskingringarna blev kända har A-son avgått som revisor i bolagen. Anmälaren har ifrågasatt om inte A-son borde ha skriftligt meddelat bolagens ordinarie styrelse om förseningarna med årsredovisningarna och att den administrativt ansvarige i bolagen inte skött sina åligganden.

A-son har yttrat sig över anmälan och anfört bl.a. följande. Han har tillträtt som revisor i bolagen under åren 1989–92. Tre av bolagen har han aldrig beretts tillfälle att revidera. I de övriga bolagen har han reviderat fram t.o.m. räkenskapsåren 1991/92 eller 1992/93. Revisionerna har i de flesta fall ägt rum under åren 1994 eller 1995, eftersom han inte fått tillgång till räkenskapsmaterialet tidigare. Bolagens efterföljande räkenskapsår har han inte beretts tillfälle att revidera. A-son har kontinuerligt, när förseningar med att avge årsredovisningar och redovisningsmaterial konstaterats, påtalat detta för bolagen genom påpekanden till den administrativt ansvarige i bolagen. De flesta kontakterna har skett muntligen. Den 21 december 1993 och den 19 september 1995 har han även skriftligen efterfrågat årsredovisningarna beträffande bolagen. Under år 1995 började A-son mer konsekvent anmoda den administrativt ansvarige i bolagen att överlämna årsredovisningar och redovisningsmaterial. Hans ansträngningar ledde så småningom till att han i oktober 1995 erhöll årsredovisning och redovisningsmaterial för räkenskapsåret 1992/93 beträffande ett av bolagen. I november 1995 erhöll han även motsvarande material för ytterligare ett av bolagen. I samband med A-sons revision av det sistnämnda bolaget i november 1995 begärde han kompletterande uppgifter från den administrativt ansvarige. Vid flera tillfällen utlovade denne att efterfrågat material skulle översändas. Detta skedde emellertid inte. Den administrativt ansvarige uteblev även från ett avtalat möte. A-son bedömde då att det inte längre var möjligt att samarbeta med densamme. Med hänsyn härtill och då han ansåg att förseningarna med att avge årsredovisningarna blivit oacceptabla och dessutom börjat misstänka att de utlovade

boksluten inte skulle komma, har han avgått som revisor i bolagen. A-son har den 22 november 1995 meddelat ordinarie styrelseledamöter och Patent- och registreringsverket att han avgått som revisor på grund av att bolagen inte försett honom med årsredovisningar, bokslut etc. Den 1 december 1995 har han också meddelat bolagen att någon granskning av räkenskaperna inte har skett.

A-son har betraktat bolagen som sin uppdragsgivare. Han har emellertid uppfattat att den administrativt ansvarige av aktieägarna och därmed bolagsstämorna fått i uppdrag att ombesörja samtliga uppgifter hänförliga till bolagen och därmed i praktiken fungerat som bolagets styrelse. De ordinarie styrelseledamöterna utövade över huvud taget inte några styrelseuppgifter. Mot bakgrund härav måste åtgärden att rikta påminnelser om försenade årsredovisningar m.m. till den administrativt ansvarige anses vara korrekt och bolagens styrelser får härigenom anses ha blivit informerade. Enligt A-sons uppfattning har det inte varit i strid med god revisionssed att i förevarande fall avvakta till slutet av år 1995 med att frånträda uppdragen som revisor i bolagen. Han fick under nämnda år löpande information från den administrativt ansvarige i bolagen att årsredovisningar och bokslut var på gång, vilket i några fall också var korrekt. Det fanns inte anledning att vid denna tidpunkt misstänka att förseningarna skulle bli bestående i alla bolagen. Först när den administrativt ansvarige i bolagen inte längre svarade på brev och telefonsamtal fanns skäl att avgå. Vid betydande förseningar med årsredovisningarna är praktiskt sett, förutom att påminna bolaget, den enda verksamma åtgärd en revisor kan vidta att frånträda sitt uppdrag. Det är inte en effektiv åtgärd att skriftligen erinra styrelsen, eftersom styrelseledamöterna som skall underteckna årsredovisningen redan känner till förseningarna. I de flesta av de nu aktuella bolagen har de ordinarie styrelseledamöterna också haft kännedom om förseningarna med årsredovisningarna och boksluten.

RN gör följande bedömning.

Revisorns uppgifter i ett aktiebolag regleras i 10 kap. aktiebolagslagen (1975:1385) (ABL). I 10 kap. 7 § ABL i dess lydelse före den 1 januari 1999 föreskrivs att revisorn i den omfattning god revisionssed bjuder skall granska bolagets årsredovisning jämte räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Målet för revisionen är att revisorn i en revisionsberättelse skall rapportera resultatet av sin granskning. Genom att åta sig ett revisionsuppdrag har revisorn skyldighet att verka för att de uppgifter som ankommer på honom enligt ABL blir utförda. För aktiebolag gäller att årsredovisningen för det förflutna räkenskapsåret skall lämnas till revisorn senast en månad före ordinarie bolagsstämma, som skall hållas inom sex månader efter utgången av varje räkenskapsår.

Om årsredovisningen inte föreläggs revisorn för granskning inom föreskriven tid skall revisorn i enlighet med god revisionssed erinra *styrelsen* (RN:s kursivering) och – där sådan utsetts – verkställande direktören om ABL:s bestämmelser och, om godtagbara skäl till förseningen saknas, även överväga att inta en anmärkning i revisionsberättelsen.

Den valde revisorn är således skyldig att verka för att klientbolaget upprättar räkenskaper och bereder honom tillfälle att granska dessa. Om revisorn trots muntliga och skriftliga påpekanden till klientbolaget inte förelagts några räkenskaper för granskning bör han skriftligen erinra bolagets styrelse om dess ansvar i detta avseende. Om inte heller detta gett resultat inom rimlig tid och det således blir uppenbart för revisorn att klientbolaget inte har för avsikt att göra vad som på det ankommer bör revisorn avgå från sitt uppdrag.

Det förhållandet att A-son under flera på varandra följande räkenskapsår inte beretts tillfälle att utföra någon granskning av bolagens årsredovisningar och bokslut utgör en klar överträdelse av ABL:s regler. A-sons åtgärder med anledning härav – att år efter år nöja sig med att påtala missförhållandena för den av klientbolagen anlitade administrativt ansvarige – har inte varit tillräckliga. Detta inte minst mot bakgrund av att ifrågavarande eftersläpningar med bokslut och årsredovisningar vidlätit samtliga bolag som den administrativt ansvarige

förvaltat och att fråga dessutom varit om kraftiga förseningar. Eftersom A-sons påpekanden uppenbarligen inte gett något resultat borde han i enlighet med god revisionsed även skriftligen ha erinrat bolagens styrelser om deras ansvar i nämnda avseende. Detta har A-son enligt egen utsago inte gjort. Han har därmed åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Den omständigheten att vissa styrelseledamöter ändå skulle ha ägt kännedom om förseningarna med bokslut och årsredovisningar föranleder inte annan bedömning. Enligt RN:s mening borde A-son också ha avträtt från sina uppdrag vid en betydligt tidigare tidpunkt än vad som nu skedde. Att som A-son avvakta med att frånträda sina uppdrag till dess två eller i vissa fall tre år förflutit efter utgången av de räkenskapsår som ännu inte reviderats är inte godtagbart.

Sammantaget finner RN att A-son i flera avseenden visat en anmärkningsvärd passivitet och att han härigenom allvarligt åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Baekkevold, Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg, Eva-Britt Nordhall och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, chefsjuristen Per Eskilsson samt avdelningsdirektören Christer Gripert, föredragande.